

XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC THỂ THAO TỰ CHỌN ĐÁ CẦU TRONG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC THỂ CHẤT CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP

Ngô Trần Thúc Bảo
Trường Đại học Đồng Tháp

Tóm tắt: Giáo dục thể chất (GDTC) là một quá trình giáo dục toàn diện, sử dụng các hoạt động vận động thể chất nhằm nâng cao sức khỏe, thể lực, hình thành kỹ năng vận động cơ bản và chuyên môn, rèn luyện ý chí, đạo đức và lối sống lành mạnh. Mục tiêu của GDTC không chỉ là nâng cao sức khỏe cho mọi người mà còn góp phần phát triển con người toàn diện, phát hiện và bồi dưỡng năng khiếu thể thao. Chương trình GDTC cần được thiết kế và tổ chức một cách khoa học, đảm bảo phù hợp với đối tượng học sinh, khả năng và nhu cầu cá nhân, từ đó mang lại hiệu quả giáo dục tối ưu. Trên cơ sở vận dụng các phương pháp nghiên cứu khoa học thường quy, đề tài đã xây dựng chương trình môn thể thao tự chọn Đá cầu trong chương trình GDTC tại Trường Đại học Đồng Tháp, tập trung vào các yếu tố cơ bản như mục tiêu, nội dung và phương pháp kiểm tra – đánh giá, góp phần hoàn thiện chương trình GDTC theo hướng nhân văn, linh hoạt và phù hợp với người học.

Từ khóa: Đá cầu, giáo dục thể chất, thể thao tự chọn, Đại học Đồng Tháp

DEVELOPING A SELECTIVE SHUTTLECOCK KICKING SPORTS COURSE IN THE PHYSICAL EDUCATION PROGRAM AT DONG THAP UNIVERSITY

Ngo Tran Thuc Bao
Dong Thap University

Abstract: Physical Education (PE) is a comprehensive educational process that utilizes physical activities to enhance health, fitness, and body development, foster basic and specialized motor skills, and nurture willpower, ethics, and a healthy lifestyle. The goals of PE extend beyond improving general health to promoting holistic personal development and identifying and nurturing athletic talent. An effective PE curriculum must be scientifically designed and organized to suit the learner's characteristics, abilities, and interests, thus maximizing its educational impact. Based on the application of standard scientific research methods, this study developed a selective Shuttlecock Kicking sports course within the PE program at Dong Thap University. The program focuses on core elements such as learning objectives, content, and assessment methods, contributing to the development of a more humanistic, flexible, and learner-centered physical education curriculum.

Keywords: Shuttlecock, physical education, elective sports, Dong Thap University

Nhận bài: 11/04/2025

Phản biện: 14/05/2025

Duyệt đăng: 19/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Với mục tiêu nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, ngày 04-11-2013, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam ban hành Nghị quyết số 29-NQ/TW về việc: “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”. Một trong những giải pháp đổi mới giáo dục toàn diện mang tính định hướng, đó là: “Đổi mới mạnh mẽ nội dung giáo dục đại học và sau đại học theo hướng hiện đại, phù hợp với từng ngành, nhóm ngành đào tạo và việc phân tầng của hệ thống giáo dục đại học... Nội dung chương trình và giáo trình cần được tổ chức xây dựng và triển khai theo hướng mở (cho phép cập nhật thường xuyên về kiến thức trong và ngoài nước, sử dụng giáo trình, học liệu trong nước hoặc ngoài nước một cách linh hoạt để giảng dạy cho người học)”. Qua thực tiễn giáo dục thể chất (GDTC), khi

nội dung chương trình GDTC khoa học, đáp ứng nhu cầu hoạt động các môn thể thao ưa thích của sinh viên thì ngoài việc góp phần nâng cao thể lực mà còn giúp giảm bớt căng thẳng sau thời gian học tập lý thuyết ở trên giảng đường. Qua đó giúp sinh viên hoàn thành, phát triển những phẩm chất và năng lực cần thiết, đáp ứng yêu cầu đòi hỏi của xã hội, hoàn thiện nhân cách người cán bộ trong tương lai, kích thích khả năng tiềm tàng to lớn của sinh viên về thể chất lẫn tinh thần bộc lộ và phát triển mạnh mẽ.

Tuy vậy do nhiều nguyên nhân, nội dung chương trình GDTC tại các trường đại học ở nước ta nói chung và Đại học Đồng Tháp nói riêng vẫn chậm đổi mới, các môn thể thao ưa thích của sinh viên vẫn chưa được chú trọng đúng mức. Chính vì vậy, GDTC và hoạt động thể thao ngoại khóa chưa thu hút được sinh viên, chưa trở thành hoạt động GDTC đúng nghĩa cho sinh viên.

Để có cơ sở xác định và phát triển chương

trình GDTC tại Đại học Đồng Tháp, chúng tôi tiến hành nghiên cứu xây dựng chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu trong chương trình GDTC theo hướng đáp ứng nhu cầu và hứng thú của người học.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Quá trình nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; phương pháp phỏng vấn; phương pháp toán học thống kê.

2.2. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

Căn cứ vào chương trình GDTC tại Đại học Đồng Tháp và nhu cầu tập luyện thể thao của sinh viên Đại học Đồng Tháp đối với môn thể thao Đá cầu, đề tài xây dựng chương trình môn thể thao tự chọn đá Đá cầu, thể hiện qua việc xác định các yếu tố cơ bản: Mục tiêu, nội dung chương trình và các tiêu chí đánh giá người học.

2.3. Xác định mục tiêu của chương trình

Từ kết quả nghiên cứu nhu cầu của xã hội và người học cho biết chương trình cần phát triển những năng lực cụ thể gì cho sinh viên, là căn cứ xác định những nội dung mục tiêu cụ thể của chương trình môn thể thao tự chọn Đá cầu với các nội dung sau:

Về kiến thức

Biết được kiến thức và các yêu cầu cơ bản trong quá trình tập luyện môn Đá cầu.

Có kiến thức cơ bản về môn Đá cầu như: Lịch sử hình thành và phát triển; Kỹ chiến thuật cơ bản; Luật thi đấu; Sơ lược phương pháp trọng tài; Phương pháp tổ chức các hoạt động tập luyện, thi đấu cấp cơ sở.

Về kỹ năng

Đạt trình độ thể lực chung theo qui định về lứa tuổi, giới tính của Bộ Giáo dục và Đào tạo;

Có khả năng thực hiện được các kỹ thuật để vận dụng trong thi đấu môn Đá cầu.

Về thái độ

Hình thành thái độ học tập đúng đắn và tích cực tập luyện hoàn thành chuẩn đầu ra môn học. Có lối sống lành mạnh, tinh thần tập thể, ý thức tổ chức kỷ luật và thường xuyên tập luyện TDTT;

Để đảm bảo những mục tiêu bước đầu lựa chọn là phù hợp với thực tiễn của nhu cầu hoạt động thể thao của sinh viên, tác giả tiến hành tham khảo ý kiến các chuyên gia (n = 28). Kết quả được tổng hợp ở Bảng 1, cho thấy các mục tiêu mà đề tài lựa chọn ban đầu đều được đa số chuyên gia tán thành. Các tiêu chí được 75.00% đến 96.43% số

người trả lời “đồng ý”.

Về mặt kiến thức (nội dung 1 và 2): Có lần lượt là 85.71% và 82.14% số người “đồng ý”; 14.29% và 17.86% còn thấy “phân vân”; Không có ai “không đồng ý” với những mục tiêu về mặt này;

Về mặt kỹ năng (nội dung 3 và 4): Lần lượt có 96.43%, 96.43%, 78.57% và 82.14% số người “đồng ý”; 3.57%, 3.57%, 21.43% và 17.86% số người được hỏi “phân vân” với các nội dung này; Không có ai “không đồng ý”;

Về mặt thái độ (nội dung 5 và 6): Cả hai nội dung này đều có 75.00% số người “đồng ý”; 17.86% và 21.43% “phân vân”; Hai nội dung ở mặt này có lần lượt 7.14% (2 người) và 3.57% (1 người) “không đồng ý” với các nội dung này.

Từ kết quả trên cho thấy mục tiêu của chương trình môn thể thao tự chọn mà tác giả lựa chọn tuy chưa được các chuyên gia tán thành ở mức độ tuyệt đối nhưng các nội dung của mục tiêu đều được đa số tán thành với tỷ lệ cao (từ 75% đến 96.43% đồng ý). Kết quả này cùng với kết quả điều tra về nhu cầu của sinh viên yêu thích môn thể thao tự chọn cho thấy mục tiêu chung mà đề tài đã lựa chọn bước đầu đã đủ cơ sở khoa học để định hướng cho việc xây dựng chương trình và tổ chức các hoạt động cho môn thể thao tự chọn Đá cầu.

2.4. Xác định nội dung của chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu

Theo định hướng của các mục tiêu chung đã xác định ở trên, đề tài bước đầu lựa chọn các nội dung của chương trình và các tiêu chí chung đánh giá hiệu quả bước đầu của chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu. Từ các nội dung và các tiêu chí đánh giá lựa chọn ban đầu, tác giả thông qua ý kiến đánh giá của các giảng viên khoa Giáo dục thể chất – Sư phạm nghệ thuật trường Đại học Đồng Tháp và các trường đại học khác (n = 22).

Quá trình nghiên cứu bước đầu xây dựng nội dung giảng dạy của chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu gồm 7 nội dung cơ bản cùng với 32 nội dung chi tiết kèm theo. Tổng hợp ý kiến đánh giá tại Bảng 2 cho thấy: Các nội dung đề tài xây dựng bước đầu nhận được sự tán thành cao với tỷ lệ “đồng ý” từ 81.82% đến 100%; “phân vân” từ 9.09% đến 18.18%; không có ai “không đồng ý”. Kết quả này cho thấy các nội dung bồi dưỡng mà đề tài xây dựng bước đầu đủ cơ sở khoa học để đưa vào chương trình. Đây là nền tảng quan trọng mang tính định hướng để xây dựng chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu

Bảng 2: Tổng hợp ý kiến đánh giá về nội dung chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu (n=22)

TT	Nội dung cơ bản	Nội dung chi tiết	Đồng ý		Phân vân		Không đồng ý	
			SL	%	SL	%	SL	%
1	Kiến thức cơ bản về Lý luận và Phương pháp luyện tập TDTT	Các khái niệm cơ bản về TDTT;	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Biết sử dụng các phương tiện GDTC trong tập luyện	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Các phương pháp và nguyên tắc GDTC	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Khái niệm về tổ chất thể lực và phương pháp tập luyện	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
2	Kiến thức cơ bản về môn Đá cầu	Sơ lược lịch sử phát triển môn Đá cầu	22	100%	0	0%	0	0%
		Đặc điểm của môn Đá cầu	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Ý nghĩa, vai trò của môn Đá cầu đối với người tập	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
3	Thể lực chung và thể lực chuyên môn	Phát triển toàn diện thể lực chung theo tiêu chuẩn của Bộ GD-ĐT	22	100%	0	0%	0	0%
		Phương pháp tập luyện thể thao	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
4	Kỹ thuật cơ bản của môn Đá cầu	Nguyên lý kỹ thuật Phương pháp tập luyện kỹ thuật	22	100%	0	0%	0	0%
		Kỹ thuật tăng cầu	22	100%	0	0%	0	0%
		Kỹ thuật di chuyển	22	100%	0	0%	0	0%
		Kỹ thuật giữ cầu bằng đùi	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Kỹ thuật giữ cầu bằng mu chính diện	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Kỹ thuật giữ cầu bằng lòng bàn chân	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Kỹ thuật giữ cầu bằng ngực	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Kỹ thuật giữ cầu bằng đầu	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Kỹ thuật chuyền cầu	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Kỹ thuật tấn công bằng mu bàn chân trên lưới.	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Kỹ thuật cúp cầu	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Kỹ thuật quét cầu	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Kỹ thuật phát cầu	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Kỹ thuật chắn cầu	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
5	Chiến thuật của môn Đá cầu	Kiến thức cơ bản về chiến thuật của môn Đá cầu	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Chiến thuật trong thi đấu đơn	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Chiến thuật trong thi đấu đôi	20	90.91%	2	9.09%	0	0%

		Chiến thuật trong thi đấu đôi nam – nữ	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
		Chiến thuật trong thi đấu đội 3 người	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
6	Luật thi đấu	Thi đấu Đá cầu	22	100%	0	0%	0	0%
		Vận dụng luật giải thích các tình huống trong thực tiễn thi đấu	18	81.82%	4	18.18%	0	0%
7	Trọng tài và thi đấu	Hiểu được quyền hạn và nhiệm vụ của trọng tài	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Khẩu lệnh và ký hiệu của trọng tài	20	90.91%	2	9.09%	0	0%
		Vận dụng luật trong xử lý những tình huống trong thực tiễn thi đấu	18	81.82%	4	18.18%	0	0%

2.5. Xác định tiêu chí đánh giá người học

Căn cứ vào mục tiêu và nội dung chi tiết mà chương trình đã xác định, tác giả xác định nội dung đánh giá gồm 5 mặt năng lực với các tiêu chí cụ thể:

+ Trình độ thể lực chung: Sử dụng 4/6 test gồm: Bật xa tại chỗ; Chạy 30m XPC; Chạy con thoi 4 x 10m; Chạy tùy sức 5 phút (Quy định về việc đánh giá, xếp loại thể lực học sinh, sinh viên).

+ Kỹ thuật cơ bản môn Đá cầu: Khả năng sử dụng các kỹ thuật cơ bản gồm: Kỹ thuật tăng cầu; Kỹ thuật giữ cầu; kỹ thuật phòng thủ; kỹ thuật tấn công.

+ Luật Đá cầu: Lý thuyết - theo thang điểm 10.

Tổng hợp ý kiến đánh giá của các chuyên gia, giảng viên tại bảng 3 cho thấy các tiêu chí đánh giá mà tác giả bước đầu đưa ra đã nhận được sự nhất trí cao với tỷ lệ "đồng ý" từ 90.91% đến 100%; chỉ có 9.09% "phân vân" ở 2 tiêu chí; và không có ai "không đồng ý". Các tiêu chí này là cơ sở định hướng cho việc xây dựng các nội dung kiểm tra đánh giá trong chương trình môn thể thao tự chọn.

III. KẾT LUẬN

Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, qua ý kiến

chuyên gia, tác giả xây dựng chương trình học môn học thể thao tự chọn Đá cầu như sau:

- Mục tiêu của chương trình gồm 3 mặt: Kiến thức chung về TDTT và kiến thức cơ bản về môn thể thao tự chọn; Kỹ năng: Thể lực, kỹ thuật, chiến thuật môn thể thao tự chọn; Thái độ; Ý thức trong các hoạt động thể thao, trách nhiệm với cộng đồng.

- Căn cứ vào mục tiêu định hướng trên, đề tài xây dựng nội dung môn học thể thao tự chọn Đá cầu gồm 7 nội dung cơ bản là: Kiến thức cơ bản về lý luận và phương pháp TDTT; Kiến thức cơ bản về môn Đá cầu; Thể lực chung và thể lực chuyên môn; Kỹ thuật cơ bản môn Đá cầu; Chiến thuật môn Đá cầu; Luật Đá cầu; Trọng tài và thi đấu.

- Các nội dung kiểm tra đánh giá người học qua 3 mặt năng lực: Trình độ thể lực chung; Kỹ thuật cơ bản môn Đá cầu; Luật Đá cầu.

- Chương trình môn học thể thao tự chọn Đá cầu với các mục tiêu, nội dung đào tạo, nội dung kiểm tra đánh giá ở trên là chương trình môn học mang tính chất định hướng để tiếp tục phát triển chương trình cụ thể, chi tiết ở từng môn thể thao khác nhau.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam ban hành Nghị quyết số 29- NO/TW ngày 4/11/2013. *Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*, Hà Nội.
2. Dương nghiệp Chí (2004), *Đo lường Thể thao*, NXB TDTT, Hà Nội.
3. Đặng Ngọc Quang (2003). *Giáo trình Đá cầu*. NXB Giáo dục.
4. Đỗ Vĩnh, Trịnh Hữu Lộc (2010), *Giáo trình phương pháp nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực thể dục thể thao*. NXB TDTT.
5. Đỗ Vĩnh, Trịnh Hữu Lộc (2010), *Giáo trình đo lường thể thao*. NXB TDTT.
6. Ngô Trần Thúc Bảo, Trần Hữu Điền (2023). *Bài giảng Đá cầu và phương pháp*. Trường Đại học Đồng Tháp.